

DE WET BESTUUR EN TOEZICHT RECHTSPERSONEN (WBTR)

WAT IS DE WET BESTUUR EN TOEZICHT RECHTSPERSONEN (WBTR)?

Op 1 juli 2021 is de WBTR in werking getreden. Het uitgangspunt van de WBTR is om een aantal bepalingen aangaande bestuur en toezicht die al van toepassing waren op de ondernemingsvormen van de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (bv) en de naamloze vennootschap (nv) gelijk te trekken met die voor verenigingen, stichtingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen.

Deze wet vormt een instrument om ongewenste activiteiten binnen die ondernemingsvormen tegen te gaan. Bij ongewenste activiteiten kunt u denken aan financieel wanbeheer en misbruik van positie door bestuurders en toezichthouders.

De voornaamste onderwerpen die in boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ten behoeve van genoemde rechtsvormen worden toegevoegd of gewijzigd zijn:

- ▶ taakvervulling van bestuurders;
- ▶ de tegenstrijdig belang regeling;
- ▶ regeling voor afwezigheid en defungeren bestuurders & toezichthouders (belet en ontstentenis);
- ▶ beperkingen van het meervoudig stemrecht;
- ▶ aansprakelijkheid van bestuurders en toezichthouders bij faillissement;
- ▶ ontslag bestuurder of toezichthouder van stichting;
- ▶ invoering 'one-tier board' (niet per 1 juli 2021).

Wat betekent de WBTR voor u?

U bent verplicht om als bestuur(der) of toezichthouder te voldoen aan de eisen die deze wet stelt. Dit betekent niet dat bovenstaande onderwerpen ook allemaal relevant en noodzakelijk zijn voor uw rechtspersoon. Bij een aantal onderwerpen biedt de WBTR slechts een wettelijke grondslag om een bepaald orgaan in te

stellen of geeft hij invulling aan een optionele interne regeling.

Deze whitepaper spitst zich toe op de wijzigingen die de WBTR met zich meebrengt en punten die van belang zijn om een vereniging, stichting, coöperatie of onderlinge waarborgmaatschappij te continueren zonder in strijd met de wet te handelen. Daarnaast wordt kort ingegaan op belangrijke informatie met betrekking tot aansprakelijkheid van bestuurders en toezichthouders.

Taakvervulling

Bestuurders en toezichthouders moeten bij de uitoefening van hun taak altijd het belang van de onderneming of organisatie dienen. Onder toezichthouders vallen zowel de wettelijk gedefinieerde raad van commissarissen (RvC) als een raad van toezicht (RvT). Een lid van de RvC wordt normaliter aangeduid met Commissaris, een lid van de RvT met Toezichthouder. In deze whitepaper zal aan beide gerefereerd worden met de term 'toezichthouder' of 'toezichthouders'. Voor bestuurders en toezichthouders dient het belang van de rechtspersoon voorop te staan. Dit vereiste stond al in de wet voor de bv en nv maar is sinds de inwerkingtreding van de WBTR ook uitdrukkelijk van toepassing op verenigingen en stichtingen.

Tegenstrijdig belangregeling

In verband met het voorgaande is bij de inwerkingtreding van de WBTR een bepaling geïntroduceerd voor de situatie dat een bestuurder een tegenstrijdig belang bij besluitvorming heeft. Een tegenstrijdig belang betekent dat het persoonlijk belang van de bestuurder niet in lijn is met het belang van de rechtspersoon.

Het kan gebeuren dat een persoonlijk belang in de weg staat aan de door de rechtspersoon gedreven onderneming of organisatie. Stel dat een voetbalvereniging nieuwe velden wil aanleggen en daarom in de markt is voor een stuk grond. Eén van haar bestuurders heeft toevalligerwijs een stuk grond in bezit dat hij te koop aanbiedt en dat zich goed voor dit doel leent.

Het persoonlijk belang van de bestuurder brengt mee dat hij waarschijnlijk een zo hoog mogelijke prijs voor het stuk grond wil hebben terwijl het belang van de vereniging hier haaks op staat. In een dergelijk geval dient de bestuurder te worden

uitgesloten van (beraadslaging over) het besluit tot de aankoop van de grond. Van dit wetsartikel kan niet worden afgeweken.

Afwezigheid en defungeren

De wet schrijft voor dat er een regeling moet zijn die de gang van zaken schetst als een bestuurder of toezichthouder afwezig is door bijvoorbeeld schorsing of ziekte. Dit wordt ook wel ‘belet’ genoemd. Daarnaast dient er een regeling te zijn voor de situatie van ‘ontstentenis’. Bij ontstentenis kan het gaan om ontslag, defungeren of overlijden van een bestuurder of toezichthouder waardoor er een vacature vrijkomt.

Er mag door de rechtspersoon zelf worden gedefinieerd wat precies onder ‘belet’ valt. Dit moet in dat geval evenwel worden vastgelegd in de statuten. Een regeling omtrent belet en ontstentenis hoeft niet direct bij de inwerkingtreding van deze wet in de statuten te worden opgenomen. Voldoende is als dit gebeurt bij de eerstvolgende statutenwijziging.

Beperking van het meervoudig stemrecht

Binnen het bestuur en de raad van toezicht worden vaak over allerlei zaken besluiten genomen. Bij een stemming ten behoeve van het nemen van een besluit kan het zijn dat aan een bestuurder of toezichthouder meer dan één stem wordt toegekend. Dit is wettelijk toegestaan.

Wat niet mag is dat één bestuurder of toezichthouder meer stemmen kan uitbrengen dan de andere bestuurders respectievelijk toezichthouders tezamen. Als dit door de interne regeling van de rechtspersoon tot nu toe wel het geval was dan is een dergelijke bepaling nog slechts vijf jaar na 1 juli 2021 geldig of tot de eerstvolgende statutenwijziging, afhankelijk van welke datum het eerst valt. Wij raden dan ook aan om een mogelijke wijziging op dit punt tijdig door te voeren om toekomstige problemen hieromtrent voor te zijn.

Aansprakelijkheid van bestuurders en toezichthouders bij faillissement

Voor bestuurders en toezichthouders wordt bij aansprakelijkheid bij faillissement aansluiting gezocht bij regels die al van toepassing waren op de bv en nv. Dit betekent dat de curator de bestuurders en toezichthouders (hoofdelijk) aansprakelijk kan stellen voor het tekort in het faillissement als het bestuur zijn taak onbehoorlijk heeft vervuld en dit een belangrijke oorzaak is van het faillissement. Voor bestuurders of toezichthouders hebben deze bepalingen dus een nadelige invloed omdat je persoonlijk meer risico loopt. Deze bepalingen gelden ook voor niet-commerciële rechtspersonen met vrijwillige bestuurders. Een voorbeeld van onbehoorlijk bestuur is het aangaan van een overeenkomst waarbij de bestuurder weet dat de rechtspersoon deze niet kan nakomen.

Van een bewijsrechtelijk vermoeden van onbehoorlijke taakvervulling is bij vennootschapsbelastingplichtige ondernemingen in ieder geval sprake als de jaarrekening niet wordt

gedeponeerd of de administratie niet op orde is. Dit bewijsvermoeden geldt echter niet voor bestuurders en toezichthouders van informele en niet-commerciële verenigingen en niet-commerciële stichtingen die niet jaarrekening plichtig zijn.

Ontslag bestuurder of toezichthouder van stichting

De rechtbank krijgt meer mogelijkheden om een bestuurder of toezichthouder op verzoek van het Openbaar Ministerie (OM) of een belanghebbende te ontslaan. De rechtbank kan tot ontslag van een bestuurder of toezichthouder overgaan op grond van:

- ▶ verwaarlozing van zijn taak;
- ▶ ingrijpende wijziging van omstandigheden op grond waarvan het voortduren van zijn taak in redelijkheid niet kan worden geduld;
- ▶ andere zwaarwegende redenen;
- ▶ het niet (behoorlijk) voldoen aan een bevel om inzicht te geven in de organisatie en financiën van de stichting.

Invoering 'one-tier' board

Een 'one-tier' board betekent dat er binnen de rechtspersoon geen losstaand toezichthoudend orgaan is zoals een raad van commissarissen of een raad van toezicht. Het toezicht wordt in dit geval uitgeoefend door zogeheten niet-uitvoerende bestuurders die zitting hebben binnen het bestuur. Dit systeem wordt ook wel aangeduid als een monistisch bestuursmodel. Het traditionele dualistische bestuursmodel gaat uit van een apart orgaan dat toezicht houdt. Het was al mogelijk om een 'one-tier' board in te stellen maar nu is deze mogelijkheid ook geformaliseerd in de wet.

Ook met deze regeling wordt aansluiting gezocht bij bepalingen die al van toepassing waren op bv's en nv's. Als voordelen van een monistisch bestuursmodel worden onder meer genoemd dat niet-uitvoerende bestuurders eerder en meer informatie ontvangen dan toezichthouders, en dat zij ook meer betrokken zijn bij de dagelijkse gang van zaken.

Hoe kunt u de beoogde wijzigingen doorvoeren?

Een deel van bovenstaande punten kunnen met zich meebrengen dat de statuten dienen te worden aangepast. Maar ook wanneer er geen directe noodzaak tot aanpassing bestaat, zouden wij alsnog adviseren de stukken te wijzigen. Zodat zij weer een getrouw beeld van toepasselijke wetgeving bieden. De statuten bevatten de grondregels van de rechtspersoon. Deze interne regels worden vastgelegd in een notariële akte en worden vervolgens door een notaris gedeponneerd bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Ook eventuele gewijzigde statuten worden vastgelegd in een notariële akte en gedeponneerd bij het handelsregister.

Wie de statuten kan wijzigen, is in de statuten bepaald. Bij verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen is dit doorgaans de algemene ledenvergadering. Bij een stichting is dit het bestuur. Het kan zijn dat een ander orgaan bevoegd is om tot statutenwijziging te besluiten, bijvoorbeeld de raad van commissarissen. Ook kunnen de statuten nadere eisen stellen aan een statutenwijziging. Raadpleeg daarom eerst de statuten om te achterhalen wie bevoegd is tot wijziging en of er nog nadere eisen aan een statutenwijziging kleven.

Nadat er een rechtsgeldig intern besluit is genomen kan de wijziging worden geformaliseerd bij de notaris. Na het passeren van de notariële akte worden de gewijzigde statuten ingeschreven in het handelsregister.

Advies en contact

Wilt u advies bij het conformeren van uw organisatie aan de WBTR of heeft u nog vragen naar aanleiding van deze whitepaper? Neemt u gerust vrijblijvend contact op met één van onze notarissen.

ONZE SPECIALISTEN

Pieter van Drooge

M 06 256 307 08
p.vandrooge@dehaanlaw.nl
Leeuwarden

Fokko Keuning

M 06 539 128 50
f.keuning@dehaanlaw.nl
Groningen

Bert Gunnink

M 06 502 751 10
b.gunnink@dehaanlaw.nl
Groningen

Rienk Talstra

M 06 295 141 22
r.talstra@dehaanlaw.nl
Leeuwarden

OVER DEHAAN

Al 127 jaar staat DeHaan Advocaten en Notarissen bedrijven, instellingen en overheden terzijde bij uiteenlopende juridische kwesties. Met onze sectoraanpak is het marktdenken verankerd in onze organisatie. We integreren onze kennis - van sectoren als Afval, Milieu & Energie, de Maakindustrie, Handel Transport & Logistiek, Zorg, Onderwijs, Bouw & Vastgoed en Agrarisch - in onze dienstverlening en zijn daarmee in staat gericht te adviseren. We denken mee als vertrouwde adviseur, houden helder zicht op de ontwikkelingen en zijn buitengewoon betrokken.

Full-service

DeHaan Advocaten en Notarissen is van een eenmanszaak getransformeerd naar een toonaangevend full-service juridisch dienstverlener.

Samen met 130 enthousiaste collega's werken we vanuit Groningen, Leeuwarden, Zwolle, Assen en Stiens. Vanuit onze strategisch gelegen locaties versterken we middelgrote en grootzakelijke organisaties op juridisch gebied.

Sectoraanpak

Met 70 advocaten, (kandidaat-)notarissen en juristen hebben wij alle specialisaties in huis. Kennis van uw branche, die de specifieke rechtsgebieden overstijgt, bundelen we in onze sectoren. Onze teams zijn dus exact op de hoogte van wat er in uw branche speelt.

MISSIE: DeHaan maakt bedrijven sterker

Welke rol willen we hebben voor onze cliënten? DeHaan wil bedrijven en instellingen ondersteunen met de beste juridische hulp. Wij vinden dat dit begint met aandacht en betrokkenheid. Daarom stellen we ons op met oog en begrip voor uitdagingen, vragen, twijfels en problemen van ondernemers.

Elke organisatie die zijn zaken juridisch op orde heeft, loopt minder risico's in de dagelijkse bedrijfsvoering en is beter voorbereid op voortdurende verandering van (inter)nationale wet- en regelgeving.

VISIE: Aandacht verbindt

Wij helpen mensen en bedrijven zoals zij het liefst geholpen willen worden. We vinden dat de beste juridische hulp begint met bovengemiddelde belangstelling en betrokkenheid, en dat aandacht verbindt.

Maximale klanttevredenheid maakt trots en geeft ons energie. Het is wat ons drijft en verbindt. We onderscheiden ons door een ondernemende, klantgerichte en proactieve mentaliteit. Nu en in de toekomst!

Kennisdeling

Hoe vertalen we deze visie naar uw praktijk? En hoe schakelt u ons in, zonder dat dit leidt tot onnodig hoge juridische kosten? Dat doen we als volgt: we zetten in op kennisontwikkeling bij onze klanten. Door regelmatig algemeen toegankelijke of specifiek klantgerichte verdiepingssessies te organiseren, blijft de kennis binnen uw organisatie op peil en schakelt u ons alleen in waar nodig.

ADVOCATEN EN NOTARISSEN

Groningen

Van Elmpstraat 2
9723 ZL Groningen

Postbus 723
9700 AS Groningen

T 050 575 7400
info@dehaanlaw.nl

Zwolle

Grote Voort 207F
8041 BK Zwolle

Postbus 40236
8004 DE Zwolle

T 038 421 7904
zwolle@dehaanlaw.nl

Leeuwarden

Tesselschadestraat 10
8913 HB Leeuwarden

Postbus 851
8901 BR Leeuwarden

T 058 212 1075
leeuwarden@dehaanlaw.nl

dehaanlaw.nl